



TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Ümit Gezgin¹

Özet

Makalede, Türk Resminin soyut kimliği ve süreç içinde oluşan özgünlüğü konu edinilmiştir. Konu itibariyle ele alınan Türk Soyut Resmi ve Soyutlamacı eğilimler, kendine özgü bir kimlik geliştirmiştir. Ayrıca kimliğin gelişim boyutları ve özgünlük noktaları ele alınarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı: Türk Soyut Resminin anlam itibariyle kendi kimliğini örneklerle anlatmaktır. İnişli çıkışlı bir sanat tarihinin gelişim sürecinden bahsedilmiş ve Türk Soyut Resminin bu kimlik arayışının ve gelişiminin içinde kendine özgü bir yere sahip olduğu anlatılmaya çalışılmıştır. Soyut ve soyutlama gerçekliği her zaman için Türk Resmi boyutlarında birbirlerini etkilemiş ve biçimlendirmiştir. Araştırma bu çerçevede sınırlandırılarak kurgulanmıştır. Çalışmanın problemi: Türk resim sanatında figüratiften soyutlamaya geçiş sürecinde non-figüratif sanat probleminin hala bütün boyutlarıyla çözümlenememiş olmasıdır. Bu da Türk kültür kimliğinin kendine özgü yapısının plastik sanatlara ve özellikle resme yansımaları olarak düşünülmelidir. Makale hem görsellerle desteklenmiş, hem de belli çözümlenmeler yapılmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak: Türk Resim sanatında figüratiften non-figüratife geçiş süreçleri, soyut ve soyutlamacı sanatın mantığı enine boyuna tartışmaya açılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Resim, Soyut, Özgün, Kimlik, Yaratıcılık

RECONSIDERING THE UNIQUE IDENTITY OF ABSTRACT ART IN TURKISH PAINTING

Abstract

In the article, the abstract identity of Turkish Painting, its abstract identity of Turkish painting and the originality formed in the process are discussed. Abstract Painting and abstractionist tendencies have developed a unique identity in terms of the subject we have discussed. In this article, the development dimensions and originality points of this identity

¹ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Öğretmenliği Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0001-5680-8656, gezginumit@gmail.com

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

are discussed and evaluated. Purpose of the study: Turkish Official has struggled to search for its own identity in terms of meaning. The development process of a bumpy art history has been mentioned and Turkish Abstract Painting has a unique place in this search for identity and development. Abstract and abstraction reality have always influenced and shaped each other in the dimensions of Turkish Painting. The research was designed within this framework. The problem of the study: In the transition from figurative to abstraction in Turkish painting, the intricacies of the problems in the period of non-figurative process complexity have still not been solved. This should be considered as the reflection of the unique structure of Turkish cultural identity on plastic arts and especially on painting. The article was supported by visuals and certain analyzes were tried to be made. As a result: The transition processes from figurative to non-figurative in Turkish painting and the logic of abstract art have been opened for discussion.

Keywords: Painting, Abstract, Original, Identity, Creativity

Giriş

Soyut sanatın Modern Türkiye'deki hikayesi çok eskilere gitmemektedir. Tanzimat'tan beri süregelen değişimler ve modernlik çabaları, doğal olarak sanatı ve özde resmi de etkilemiştir. Özellikle saray merkezinde gelişen sanatsal algılamalar, Türk resminin figüratif ve non-figüratif doğasında önemli değişimleri gündeme getirmiştir.

Türk resmi geleneksel yapısı olan minyatür formundan, üç boyutlu güzellik ve güzellik algısına geçebilmesi için, gerek Fransa'dan gelen yabancı saray ressamlarından, gerekse de burada yerleşmiş olan Levantenlerden: Warnia Zarzecki, J.B. Mour... gibi resamlardan büyük etkiler ve katkılar almıştır. Şunu da belirtmek gerekir ki, soyut bir forma oturan hat, ebru, geleneksel Türk el sanatları, modern anlamda Türk resminin oluşumunda da önemli katkılar sağlamışlardır.

Türk resmindeki soyut üslubun kökenini bu geleneksel formlar ve geçmiş plastik sanatlar kültürü olarak görmek ve değerlendirmek gerekmektedir. Şadan Bezeyiş, Özdemir Altan, Ferruh Başağa... gibi ressamlar da soyuta ve soyutlamaya yönelirken, bu mantığın ve kültürel birikimin farkındaydılar.

Soyut Resmin Mantığı

1950'li yılların ortalarında, 1930'ların akılcılığı ve işlevselci öğretileri, ulusal sanat alanındaki 'gelenekçi' anlayışlar karşısında hâlâ etkiliydi ve bu öğretilerin dönüşümcü gerçeklikleri, 1960'lı yılların ilerici ya da reformist düşünceler nezdinde son derece etkileyici olmalarını sağlıyordu. Bu yönüyle, 1960 yılı sonrası tarihi içinde 1930'lu yılların modernlik ve ona yenilikler, Türk toplumunun kültür ve yaşantısını yoğun şekilde etkilemiştir. Bu yapı aynı zamanda sanatçıların sanatını da yoğun şekilde etkilemiştir.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Türk Soyut Resmin mantığı ressamların yaşam kültürüne dayandığı gibi, aynı zamanda hayatı algılama, kültürle ilişkileri ve batıyla entegrasyonları da bunda başat rol oynamaktadır. Her ne kadar batı kültür ve sanatına bir hayranlık söz konusu olsa bile Türk ressamları, soyutlamalarında ve soyut eğilimlerinde kendi kültürel köklerine de yönelmişlerdir. Bunların somut örneklerini Selçuklu kubbe geleneğini takip eden Adnan Çoker'de görülmektedir. Keza Ferruh Başağa da vitray geleneğinden özgün bir boyutla faydalanmış ve kendi kişisel üslubu haline bu tavrı dönüştürmüştür. Bu hat sanatından olabildiğince özgün bir kimlikle faydalanan Abidin Elderoğlu ve Burhan Doğançay'da da görülmektedir.

Politik gelişmeler ve toplumsal hareketlenmeler de doğal olarak 1950'lerden ve 60'lardan sonra Türk ressamı ve Türk toplumu üzerinde belirgin oranlarda etkisini göstermiş ve böylece plastik sanatlar dünyası bundan ziyadesiyle etkilenmiş, bu da sanatçılarımızı biçimlendirmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi nitel olarak ile alınmış ve Türk modern resminin soyut ve soyutlamacı eğilimlerinin genel tarihi anlatılmış. Kavramlar özetlendikten sonra, görsellerle desteklenmiş açıklamalar getirmek düşünülmüştür. Türkiye'de soyut ve soyut eğilimler üzerine bilgiler vermenin yanında, özgün yorumlara ve farklı bakış açılara da ulaşmak hedeflenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Amaç olarak da, Türk modern resminde soyut ve soyut eğilimlerin Türk plastik sanatlar kültürüne ve yaratıcılığına katkılarının gösterilmesi, bazı ressamlar üzerinden de bu katkıların somut olarak anlatılması ve açıklanmaya çalışılmasıdır.

Bulgular ve Eser İnceleme

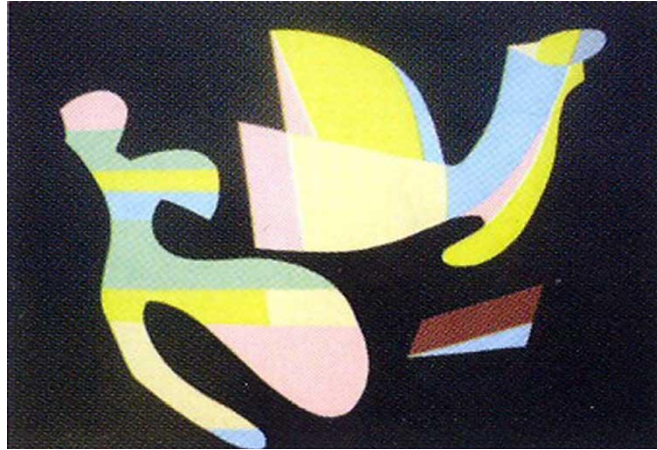
Modern Türk Resminin, Soyut ve Soyutlamacı niteliği, kendi özgün sanatçılarını yetiştirmiş ve kendine özgü bir çizgide var oluşunu sürdürmüştür. Bu süreç hala devam etmektedir. Bu resamlardan bazılarının, özellikle, Şadan Bezeyiş, Burhan Doğançay, Sabri Berkel, Erol Akyavaş ve modern kimliği ön planda olan Turan Erol, Nadide Akdeniz, Komet.. vb. ressamların eserleri üzerinde Türk Modern Resminin, Soyut ve Soyutlamacı kimliğinin özgün bir yetkinliğe ulaştığı belirtilmeye çalışılmıştır.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK



Görsel 1: "İstanbul", Şadan Bezeyiş, Tuv. Üzr. Yağlıboya, 120x120 Kaynak: <https://sanattasarimgazetesi.com> >

Sabri Berkel'in soyutlamaları ve soyuta atıfla oluşturduğu kompozisyonları yine kendi gelenek formundan beslenerek dönüştürülmüş öğeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Empresyonist Türk ressamı gibi, Türk Soyutçuları da Batı sanatından etkilenerek, kendi kültürleriyle sentezlere gitmişler ve özgün yaratı alanları geliştirmişlerdir... Bu da Türk resmi, özellikle Türk Soyut Resmi için çok büyük bir kazanımdır.



Görsel 2. Soyutlama, Sabri Berkel, Tuv. Üzr. Yağlıboya, 45x70 cm. Kaynak: <https://tr.wikipedia.org>

"Entelektüel bir uğraş alanı olarak soyut sanata bir form ve kök bulma isteği ile Anadolu kökenli yerel-folklorik öğeler, halk estetiğinin bezeme uğraşı, minyatür, kilim, çini, hat ve kaligrafi geleneği modern sanatın soyut formları ile buluşur. Lirik ve geometrik, nonfigüratif sanat, dönemin sanatçılarınun önemli bir kısmının eserlerinde karşımıza çıkar" (Çalikoğlu, 2010, s. 11).

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Türk resmini bütün olarak değerlendirmek ve bu değerlendirme mantığını da gelenek ve modernite arasındaki ilişkilere yaslamak gerekmektedir. Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında topluma yönelik bir çaba olarak algılanmıştır Türk resmi, doğal olarak daha gerçekçidir. Ama ellilerden ve altmışlardan sonra Türk resmi toplumsal değişime paralel olarak soyuta ve soyutlamaya yönelmiştir. Bu aynı zamanda zihinsel dönüşümle de ilgili bir yapı olarak görülmektedir. Zihinsel ve entelektüel olgunlaşma, Türk ressamlarının batı kültürünü tanıyıp, kendi kültürlerinin de zengin içeriklerini algılamalarını doğurmuştur. “Kandinsky, Maleviç, Mondrian gibi ressamlar sadece soyutlamanın yolunu açmışlar, aynı zamanda onun gelişimine de çok büyük katkılarda bulunmuşlardır” (Bonfand, 2012, s. 28).

Türk resminin özgün kimliği ve soyutlama mantığı aynı zamanda dünya görgü ve bilgisi gelişen Türk ressamlarıyla da ilgilidir. Türk ressamları dünyayı ve özellikle Batıyı tanıdıkça kendisine yönelmiş, bu yönelim de özgünlük ve yaratıcılık olarak ortaya çıkmıştır. Büyük dünya soyut ressamlarının yolundan giderken, avantaçları da vardır. Dünyanın değişik ülkelerinde yaşayan sanatçılarımızın yine Türk geleneksel formlarından beslenerek eserler ortaya koymaları, onların özgün yaratıcılıklarını ve soyutlama becerilerini bizlere göstermektedir. Gerek Ömer Uluç, gerek Erol Akyavaş ve Burhan Doğançay, batıda da yaşamış ve batı kültürünü de çok iyi bilen soyut ressamlarımızın önde gelenlerindedir.

“Hiçbir şeyin yoksa sen de bir hiç olursun”(Berger, 1999, s.143). Türk ressamlarının soyut ve soyutlamacı geleneğe katkılarını bakıldığında çok üst düzey bir özgünlük şeklinde ortaya çıkmakta, resimde en önemli alan olan, ‘özgünlük’ noktasında bu ressamlarımız, soyuta getirdikleri yenilikler kapsamında dünya sanatçısı olmayı hak etmektedirler. Türk sanat kültürü, tarihi ve ortamında da bu Türk Resim Sanatçıları soyut ve soyutlamacı gelenekleri, özgünlük ve yaratıcılık noktasında tartışılmaz boyutlara ulaşmaktadır.

1951 Akademi mezunları olan, Şadan Bezeyiş, Orhan Peker, Turan Erol, Adnan Çoker, Abdurrahman Öztoprak.. gibi sanatçılar, aynı zamanda Türk soyut ve soyutlamacı eğilimleri en üst perdeden temsil eden sanatçılar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sanatçıların yapageldikleri soyut ve soyutlamacı resim kimliği, yaratıcılığın bir üst perdeye taşınması ve başkalarına da örnek olması noktasında çok önemli bir olgu olarak görülmelidir.

Kandinsky, Malevich, Klee, Josef Albers, ...gibi, birçok ressamdan Türk ressamları etkilenmişlerdir. Ama önemli olan etkilenmek değil, etki alınan şeyi ve ressamı aşma becerisini gösterebilme kabiliyetidir. Bu yönüyle bakıldığında bu ressamlarımız kendi kimliklerini ortaya koyarak bir soyut sanat yaratmışlardır. Sanatta önemli olan özgün bir kimlik geliştirmektir. Sanatsal kimlik, aynı zamanda toplumsal hafıza ve kişiliğin de yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK



Görsel 3. “İsimsiz”, Erol Akyavaş, Tuv. Üzr. Yağlıboya, 110x70 cm. Kaynak: <https://www.galerinevistanbul.com>

“Dini semboller, geleneksellik temaları, hat sanatından, minyatürden seçtiği semboller, Akyavaş’ın resimlerinde biçimsel anlamda temaların zenginliğini ifade ederken, içerik olarak da bu sembollerin oluşturduğu metafizik bir dünyanın anlamlarını çağrışırlar. Bu bakımdan Akyavaş’ın sanatını özgün kılan önemli nedenlerden biri de doğu ve batı tema ve geleneklerini karıştırarak yeni bir sentez oluşturmasıdır ” (Schmied, 2000, s. 13).

Modernleşme olguları, Türk sanatçıların da ziyadesiyle etkilemiştir. Çünkü bir cumhuriyet kurulmuştur ve bunun bir mantığı, felsefesi vardır. Bu mantığı içselleştiren ressamlarımız, batı sentezine yönelirken, bunu gerçekleştirme olgusunun dini semboller, kültürel birikimler ve halk sanatının geçmişten gelen kültürü olduğunu çok iyi kavramışlardır. Gerek Erol Akyavaş’ta gerekse de diğer ressamlarımız olan Burhan Doğançay, Şadan Bezelyiş, Adnan Çoker’de bu bileşen çok iyi gözlemlenmekte. Batı sanatının tekniği alınırken, senteze götüren içerikler de çok iyi özümsemektedir.

Soyutlamaya örnekler bağlamında naif bir kimlik minyatürlerle Türk sanatında vardır. Bu çocuksu, saf yaklaşım, akılsal soyutlama gibi olmasa bile, aynı zamanda batı tekniğinin değiştirilmesi ve yerel olana yönelme olguları büyük katkılar sağlamıştır. Bedri Rahmi Eyüboğlu gibi naif kimliğini Anadolu topraklarından alan ressamların yetişmesi ve sanatın toplumla buluşması noktalarında da yeni açılımlara sebep olmuştur.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK



Görsel 4. “İsimsiz”, Nadide Akdeniz, Tuv. Üzr. Yağlıboya. 110x110 cm. Kaynak: <https://arhm.ktb.gov.tr>

Türk sanatındaki dönüşüm formuna bakıldığında, özellikle modernlik algılamaları ve halk sanatı gerçekliği, sanatçılarımızı da etkilemiş, onlar batı sanatının izinde kendi özgün kimliklerini ararken, bir sentezin gerekli olduğunu kavramışlardır. Sorun bu sentezi gerçekleştirirken, özgün bir kişisel kimlik nasıl ortaya çıkaracakları noktadadır ki, sanat da özgünlük ve kimlik sorunsalı çözülmeden gerçekleştirilemez.

“Bu dönemde yaratıcı özgürlüklerin devletçe korunması ve desteklenmesi, sanatçının toplumda kendi üretimiyle yaşar duruma gelmesi, sanatın yaygınlaşması, telif haklarının güvenceye alınması, Türk sanatının dışa açılması, sanat müzeciliğinin canlandırılması gibi temel sorunların çözüme kavuşturulması yönünde beklenti ve öneriler dile getirilmiştir” (Özsezgin, 1986, s. 97).

Türk sanatının uzun olmayan tarihi içinde gerçekleştirdiği dönüşümsel çabalar ve ortaya koyduğu gerçekler, her türlü takdirin üzerindedir. Bir yanda büyük bir birikim olarak geçmiş durmaktadır ve çağdaş Türk ressamlarını etkilemektedir, diğer yanda da yaratıcı olabilmek ve özgünlük kategorisine geçebilmek için, farklı ve yeniyi açık bir kimlik ortaya koyma zorunluluğu.

“En öznel sanatçı bile toplum adına çalışır. Daha önce betimlenmemiş duyguları, ilişkileri ve koşulları betimlemekle, bunların görünüşteki soyutlanmış ‘ben’inden ‘biz’e dönüşmesine yardım eder” (Berger, 2012, s. 63).

Bu boyutlar arasında sıkışmış olan ve politik gelişmelerden de etkilenen Türk sanatı ve sanatçısı, kendi özgünlüğünü ararken, aynı zamanda kimlik sorunlarıyla karşılaşmıştır. Her zaman için bunu nasıl aşabileceğini düşünmüştür. Aşabilenler sanatçı hüviyetine kavuşmuşlar ve sanat tarihi içinde özgün bir yer edinmişlerdir. Diğerleri sadece taklit aşamasında kalmıştır.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK



Görsel 5. "Kendi Hakikatinin Peşinde", Tuv. Üzr. Yağlıboya . 70x120 cm. Kaynak: www.wikipedia.org

Türk Resminde Teorik Boyut

Türk resminin teorik boyutu, onun aynı zamanda özgün kimliğini de meydana getirir. Literatür olmadan veya birikimden faydalanma imkanları gelişmeden, giderek üniversite düzeyinde bir eğitim yaygınlaşmadan, kültürün ve sanatın gelişmesinden bahsedilemez. Sahip olduğunuz kültür ve sanat birikimi kadar, aynı zamanda onu nasıl değerlendirdiğiniz de önemlidir. Türk sanat kültürü çok çeşitli, zengin ve çok katmanlıdır. Türk sanatçısı bu birikime ulaşabilmek için batı sanat birikiminden geçerek yönelmiş ve şaşkınlık uyandıracak bir sentezi de gerçekleştirmiştir.

"Sanatçı olabilmek için yaşantıyı yakalayıp tutmak, onu belleğe, belleği anlatıma, gereçleri biçime dönüştürmek gerekir" (Mülayim, 2008, s. 23). Adnan Çoker, Burhan Doğançay, Şadan Bezeyiş, Halil Akdeniz, Özdemir Altan, Ferruh Başağa, bu zengin birikimin örnekleri olarak karşımızda durmaktadır. Bu sanatçıların teorik birikimlerine de bakıldığında her birinin gerek batı sanatını gerekse de doğu sanat ve kültürünü çok iyi bildikleri, dünya görgü ve bilgilerinin de çok fazla olduğu görülecektir. Bu zengin birikimlerini elbet hem yazı yazarak, hem de plastik endişelerini ve var oluş kaygılarını dile getirdikleri resimlerinde ortaya koyacaklardır. Altmışlı yılların başından itibaren gelişen dünyayla entegre olma çabaları, Türk ressamını batıda tanıtırken, aynı zamanda onları özgün olma yoluna da sokmuştur.

Bilinmektedir ki dünya sanatı içinde özgün bir kimlik geliştirmeden yer almak olanaksızdır. Bu Türk ressamları için de geçerlidir. Türk ressamlarının özgün çalışmaları, entelektüel donanımları, bu alanda çıkan kitap ve dergi yayıncılığı, üniversitelerin niteliklerini attırması çok önemlidir.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK



Görsel 6. "İsimsiz", Burhan Doğançay, Tuv. Üzr. Yağlıboya . 80x130 cm. Kaynak: <https://tr.wikipedia.org>

Yeni Yönelimler, Yeni Eğilimler

Türk sanatı dinamik bir kulvarda ilerlemiştir her zaman için. Yeniye adapte olma, özgünlüğü takip etme, yeni ve farklı sanat disiplinlerini öğrenme ve gerisindeki entelektüel çabayı kavrama noktalarında Türk sanatının ve sanatçısının üstün ve ayrıcalıklı bir konumu vardır. Yetmişli, seksenli yıllardan sonra gelişen çabalar da yeni eğilim, yeni yönelim veya yeniliğe açık tutum ve tavır geliştirme imkanlarını arttırmıştır. Bu imkanlar, geçmişten farklı olarak Türk sanatının aynı zamanda sosyo-kültürel olarak gelişmişliğiyle de ilgilidir. Türk sanatının Tanzimat'tan beri sürdürdüğü batıya yönelme çabaları, bu yeni yönelimler ve kendi özgün alanını yaratma mantığında da ortaya çıkmıştır.

Farklı olgular, farklı çabalar, şehirleşmenin farklı boyutlara gelmesi ve şehirleşme ve kültürel, sanatsal eğitim ve anlayış noktasında bile, Türk kültürünün ve sanatçısının farklı bir kimlik ve kişiliğe sahip olduğu gerçeği bizlere sunmuştur.



Görsel 7. "Kayık ve ev", Turan Erol, Tuv. Üzr. Yağlıboya . 65x85 cm. Kaynak: <https://www.biyografya.com>

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

____ Çok boyutlu bir kimlik kazanımının adıdır aynı zamanda, Tanzimat'tan beri sürdürülen olgu. Cumhuriyet'le büyük bir yükseliş gerçekleşmiş ve Türk sanatı yeni yönelimler alanına zaten Cumhuriyet'le birlikte girmiştir. Sanatı toplum için düşünerek, 'Yurt Gezileri' kapsamında, kendi toplumsal ve geleneksel köklerinin hiç de batıdan geri olmadığını anlamıştır. Bu olgu ve gerçeklik en başta onların kimliklerine yansımış ve özgün bir form olarak da sanatlarında belirginleşmiştir. Türk sanatçısının soyutlamacı bir kimliği olduğu, birebir bir taklit aşamasında kalmadığı gözlemlenmiştir.

“Sanat eseri bir bakıma kişiliğin kurtuluşudur. Norman olarak duygularımız baskı altında ve dizginlenmiştir. Bir sanat eseri üzerinde durduğumuz zaman orada bir bütünsel bir aktarma, dışavurum gerçekleşmiştir” (Read, 1974, s. 32).

Türk sanatçısının bu özgün ve senteze açık yapısı, aynı zamanda onun entelektüel kimliğinin ve birikiminin de yansıması olarak ortaya çıkmaktadır. Bu da çok büyük bir yenilik olduğu kadar, zenginlik ve gelecek sanatı biçimlendirme anlamına da gelmektedir.

Sonuç

Türk resminin gelişim evreleri tek tek ele alındığında bir kimlik ve kişilik geliştirimi noktasında önemli aşamalar geçirdiğini gözlemliyoruz. Türk resmi tarihsel süreci içinde kendi varlık gerçekliğini ve kimliğini oluşturmanın avantacıyı yaşamıştır. Bunu da soyut anlatım boyutlarında ortaya koymaya, giderek Yeni Eğilimler de ortaya çıkararak, dinamik bir süreç yaşamıştır.

Soyut resmin içinde yer alan Adnan Çoker, Şadan Bezeyiş, Abdurrahman Öztoprak, Ferruh Başağa gibi, öncü ressam, aynı zamanda Türk modern soyut resmin de temsilcileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sanatçılar ve bu kulvara dahil olan sanatçılar, soyut sanat ve soyut eğilimler noktasında, özgün bir kimlik geliştirilmiştir.

Makalede de özellikle soyut sanatın özgün kimliğinin, modernleşmeyle, modernleşme düşüncesiyle izlediği gelişimin ve Türk resmine ve o resmin soyutlamacı ve soyut mantığına etkileri düşünsel özgünlükle işlenmiştir. Türk resminin karakteristik özelliği, özgün boyutları ve sanatçıları, giderek belli bir toplama ulaşan sanatçıları ve ortaya koydukları sanatsal birikim çok önemlidir. Makalede Türk ressamlarının performansları ele alınarak değerlendirildi ve özellikle yeni nesillere ve sanatın gelişim çizgilerine artıları ve gelişimleri incelenip anlatılıp yorumlanmaya çalışıldı.

Soyut Sanat Türk plastik sanatlar kültüründe önemli açılımlar ve yenilikler getirmiş, yeni sanatsal eğilim ve yönelimlerin de önünü açmıştır.

TÜRK RESMİNDE SOYUT SANATIN ÖZGÜN KİMLİĞİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

KAYNAKÇA

- Bonfand, Alain, (2012), *Soyut Sanat, Dost Kitapevi Yayınları*
- Berger, John, (1999), *Görme Biçimleri, Metis Yayınları, Çev. Yurdanur Salman*
- Çalikoğlu, L. (2010). *Gelenek ve Çağdaşlık: Geçmişe Dokunarak Geleceği Arzulamak. Gelenekten Çağdaş Modern Türk Sanatında Kültürel Bellek içinde (8-12)*. İstanbul, İstanbul Modern.
- Fisher, Ernest, (2012), *Sanatın Gerekliliği, Çev. Cevat Çapan, Sözcükler Yayınları*.
- Mülayim, Selçuk, (2008), *Sanata Giriş, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Yayınları*
- Özsezgin, K. (1986). Plastik Sanatlar ve Kültür Politikaları. *Hürriyet Gösteri*, (68), 97.
- Read, Herbert, (1974), *Sanatın Anlamı, Çev: Güner İnal, Nuşin Asgari, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*.
- Schmied, W. (2000). *Doğu Batı'ya Karşı Erol Akyavaş'ın Anısına, Erol Akyavaş. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*.